BI Norwegian Business School

NÅR ARBEIDSRETTEN KRYSSER LANDEGRENSER

Om legal transplants og rettslig påvirkning

Guy Davidov og Anette Hemmingby
Paal Berg-seminaret · 3. november 2026

AACSB ACCREDITED EQUIS ACCREDITED ASSOCIATION AMBA ACCREDITED

Hvordan reiser rettslige løsninger mellom land?

- Det gjelder ikke bare lovbestemmelser, men også institusjoner, rettslige begreper og ideer.
- Overføringer kan skje gjennom kopiering, inspirasjon eller omfattende nasjonal tilpasning.
- Vi undersøker hvorfor løsninger lånes – og hvordan de utvikler seg etterpå.

Legal transplants handler om påvirkning, ikke bare om identiske regler.

Kan rettsregler flyttes mellom rettssystemer?

- Alan Watson: Rettslige overføringer er historisk vanlige og ofte mulige.
- Pierre Legrand: En lovtekst får sin mening gjennom den lokale rettskulturen.
- Otto Kahn-Freund: Institusjoner og maktforhold må undersøkes før man låner.

Det avgjørende er hva som overføres – og hvilken sammenheng det møter.

Hvorfor låner vi – og hvorfor nettopp derfra?

- Begrunnelsen kan være læring, effektivisering, signaler eller ytre press.
- Valget av forbilde påvirkes av prestisje, likhet mellom land og faglige nettverk.
- Disse to spørsmålene må skilles: Motiv og modellvalg er ikke det samme.

Valget av rettslig forbilde er ikke nødvendigvis et uttrykk for hvilken løsning som fungerer best.

Overføring er ikke det samme som kopiering

- Tilpasning kan endre både innhold og funksjon – uten at påvirkningen forsvinner.

- Teubners «legal irritant»: En overført regel kan utløse uventet rettslig utvikling.
  Esin Örücü: «legal transposition»

- «Law on the books» og «law in action» kan være vesentlig forskjellige.

At resultatet blir annerledes, gjør ikke nødvendigvis overføringen mislykket.

Kollektiv arbeidsrett: konteksten er avgjørende

- Individuelle vernebestemmelser er ofte lettere å overføre – men også de krever tilpasning.
- Tariffavtaler og kollektive institusjoner må forstås i lys av organisering og maktforhold.
- Etterkrigstidens Japan og Sør-Korea: amerikansk inspirasjon, ulik lokal anvendelse.

Det er forskjell på å overføre en institusjon, en konkret regel og en rettslig idé.

BI NORWEGIAN BUSINESS SCHOOL

Hva lærer vi av rettslige overføringer?

- Historisk: Hva ble overført, hvorfor – og hvordan endret løsningen seg?
- Ved reform: Undersøk hva en fremmed løsning forutsetter i sin hjemlige kontekst.
- Særlig i kollektiv arbeidsrett: Se regler, institusjoner og praksis i sammenheng.

Det er én ting å låne en rettslig løsning.
Noe annet er å forstå forutsetningene for at den virker.